

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 56 0 P 073963 25 Rev
Sarajevo, 10.06.2025. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sutkinja Amire Sadović, kao predsjednice vijeća, Silvane Brković-Mujagić i Enise Bilajac, kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Z.T. iz Č., Ul. A.S. ..., kojeg zastupa Ana Miletić, odvjetnica iz Mostara, protiv tužene Š.D. iz S., Ul. S.M. ..., koju zastupa Zlatko Petrović, odvjetnik iz Sarajeva, radi utvrđenja prava vlasništva i uknjižbe, vrijednost spora 10.000,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja, izjavljenoj protiv presude Županijskog/Kantonalnog suda u Mostaru, broj 56 0 P 073963 23 Gž od 10.12.2024. godine, u sjednici vijeća održanoj 10.06.2025. godine, donio je:

R J E Š E N J E

Revizija se dopušta i prihvata, drugostupanjska presuda ukida i predmet vraća drugostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

O troškovima revizijskog postupka odlučiti će se konačnom odlukom.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostupanjskom presudom Općinskog suda u Konjicu, broj: 56 0 P 073963 22 P od 09.06.2023. godine, odbijen je tužbeni zahtjev tužitelja da se utvrdi da je vlasnik i posjednik k.č. 532, upisane u zk.ul.br. 160, k.o. O., prema skici lica mjesta vještaka Huse Masleše od 18.01.2023. godine, da je tužena dužna trpjeti da se tužitelj upiše kao vlasnik i posjednik u zemljišne i posjedovne knjige prema traženoj presudi. Tužitelj je obavezan tuženoj nadoknaditi troškove postupka od 3.580,20 KM.

Drugostupanjskom presudom Županijskog/Kantonalnog suda u Mostaru, broj: 56 0 P 073963 23 Gž od 10.12.2024. godine, žalba tužitelja je odbijena i prvostupanjska presuda potvrđena. Odbijen je zahtjev tuženog za nadoknadu troškova žalbenog postupka.

Protiv drugostupanjske presude reviziju je na temelju članka 237 st. 3, 4 i 5 Zakona o parničnom postupku blagovremeno izjavio tužitelj, radi osiguranja jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, a povodom sljedećih pravnih pitanja:

- „Na koji način stranke, odnosno upisani posjednici koji nisu imali prilike sudjelovati u postupku izlaganja nekretnina (budući da, suprotno Pravilniku o izlaganju na javni uvid podataka premjera i katastarskog klasiranja zemljišta i određivanja upisa na nekretninama, čl. 40 i 48, uopće nisu pozvani od strane Komisije), mogu povratiti svoja prava na nekretninama koja su im uskraćena odnosno oduzeta u postupku izlaganja podataka premjera koje nije provedeno sukladno Zakonu o premjeru i katastru nekretnina?

- Koji je pravni put oštećene stranke kojoj rješenje Komisije uopće nije dostavljeno, jer nije pozivana za sudjelovanje u postupku izlaganja nekretnina, usprkos činjenici da je bila upisani posjednik?“

Revident kao važnost za dopuštanje revizije navodi nemogućnost vlasnika nekretnina koji nisu sudjelovali u postupku javnog izlaganja nekretnina da ostvare, odnosno zaštite svoje pravo vlasništva, obzirom da se njihovi zahtjevi odbacuju u upravnom postupku, a upravne tužbe povodom takvih zahtjeva odbijaju potvrđivanjem ispravnosti odluke o odbacivanju zahtjeva, dok građanski sudovi također odbijaju tužbe povodom zahtjeva za utvrđenje prava vlasništva, pozivanjem na konačnost upravnog rješavanja povodom predmeta spora. Potražuje naknadu troškova na ime sastava revizije po odvjetnici u iznosu od 1.080,00 KM.

Odgovorom na reviziju tužena osporava dopuštenost, a podredno i osnovanost revizije. Potražuje naknadu troškova na ime sastava odgovora na reviziju po odvjetniku u iznosu od 1.263,60 KM.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama propisanim odredbom članka 241 stavak 1 Zakona o parničnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15), ovaj revizijski sud je odlučio dopustiti reviziju, jer cijeni da je dopuštanje i razmatranje predmetne revizije po postavljenim pitanjima bitno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njenoj primjeni, u smislu članka 237 stavak 4 Zakona o parničnom postupku.

Predmet spora je zahtjev za utvrđenje prava vlasništva, čime bi se po tvrdnji tužbe ispravila nepravilnost učinjena upisom u katastar nekretnina i zemljišne knjige nakon javnog izlaganja nekretnina.

Utvrđeno činjenično stanje:

- rješenjem Sreske ekspropriacione komisije Konjic od 10.09.1952. godine, nekretnina označena po starom premjeru kao k.č. 2505/1, k.o. Ostrožac, vlasništvo oca tužitelja Jure Tomića, potpuno je ekspropirirana u korist općenarodne imovine za potrebe „Hidrocentrala na Neretvi“ u Jablanici, a za ekspropiriranu nekretninu vlasniku je određena novčana naknada;
- rješenjem Uprave za geodetske poslove, katastar nekretnina i imovinsko pravne poslove Općine Jablanica od 30.03.2001. godine, vrši se povrat dijela ekspropiriranih nekretnina koje nisu privedene namjeni tuženoj Šehidi Dreković, među kojim nekretninama je i nekretnina k.č. broj 533 površine 1.360 m², a koja odgovara dijelu k.č. 2512 upisanoj u zk. uložak 1133 k.o. Ostrožac ONI sa dijelom 1/1 organ upravljanja HC na Neretvi u Jablanici;
- u postupku izlaganja na javni uvid nekretnina k.č. broj 533, zvana Vinja, u naravi voćnjak III klase, 1.346 m², upisana je u popisni list broj 312, k.o. Ostrožac na tužitelja, ali je taj upis poništen, pa je prema popisnom listu broj 174 brisana iz razloga greške upisa, a izvršen je upis prava tužene na k.č. broj 532, površine 5.954 m² (prati deekspropiriranje);
- tužitelj je po saznanju prethodnih radnji podnio zahtjev/prijedlog za obnovu postupka i deekspropiracije i javnog izlaganja nekretnina, pa je Služba za upravu, prostorno uređenje, građenje, zaštitu okoline i stambeno komunalne i imovinske poslove i katastar nekretnina Općine Jablanica rješenjem broj 06-33-1-6-2/06 od 01.04.2014. godine djelomično poništila rješenje i to u dijelu koji se odnosi na k.č. broj 533 zvani Vinja,

odnosno dio nekretnine starog premjera označenog k.č. 2512 iz zk. uloška 1133 k.o. O. ONI sa 1/1 dijela Organ upravljanja HC Na Neretvi;

- po žalbi tužene Federalna uprava za geodetske imovinsko pravne poslove donijela je rješenje broj 05-31-2-2246/14 od 12.01.2015. godine, kojim je poništila rješenje Službe za upravu, prostorno uređenje, građenje, zaštitu okoline i stambeno komunalne i imovinske poslove i katastar nekretnina Općine Jablanica broj 06-33-1-6-2/06 od 01.04.2014. godine u predmetu obnove postupka – deeksproprijacije i Zaključak službe broj 06-33-1-6/06 od 02.08.2006. godine donesen u premetu obnove postupka i predmet vratila prvostupanjskom organu na ponovno postupanje;
- u ponovnom postupku prvostupanjski organ zaključkom broj 06-33-1-6 /06 od 06.03.2015. godine odbacio prijedlog tužitelja za obnovu postupka okončanog rješenjem Uprave za geodetske poslove katastar nekretnina od 30.03.2001. godine, jer je podnesen od neovlaštene osobe, a tim zaključkom je zbog nenadležnosti odbačen i prijedlog tužitelja za obnovu postupka okončanog rješenjem Komisije za izlaganje podataka o nekretninama i utvrđivanje prava na nekretninama broj 09/009-951-174/01 23.11.2001. godine;
- rješenjem Federalne uprava za imovinsko pravne poslove broj 05-31-2-526/15 od 09.03.2017. godine odbijena je žalba tužitelja protiv navedenog zaključka;
- presudom Županijskog/Kantonalnog suda u Mostaru, broj 07 U 014189 16 U od 15.01.2019. godine, odbijena je tužba tužitelja koju je podnio protiv Federalne uprave za geodetske i imovinsko pravne poslove, radi poništenja rješenja broj 05-31-2-526/15 od 09.03.2017. godine u predmetu obnove postupka deeksproprijacije i predmetu obnove postupka javnog izlaganja nekretnina;
- prema Nalazu i mišljenju vještaka geometra, nekretnina k.č. 533 je prema zapisniku sa izlaganja nekretnina prebačena greškom u popisni list 174, kao i da je ta k.č. (533) spojena, odnosno utopljena u k.č. 532, k.o. O, točnije, vještak je naveo da je osnov ponovnog snimanja 2002. godine bilo deekspropiriranje, kada je prilikom tog novog snimanja izvršeno spajanje k.č. 531, 532 i 533 u nekretninu 532, k.o. O (koja je u konačnici upisana na tuženu).

Proizilazi da tužitelj nije ostvario pravo na meritorno raspravljanje po pitanju da li je k.č. 533, sada dio k.č. 532, k.o. O, prije ekspropiriranja iz 1952. godine bila predmet vlasništva njegova oca, a sada njegova, da li je ta k.č. deekspropirirana na pogrešnu osobu (tuženu) i da li je takvo pogrešno deekspropiriranje potvrdilo dopunsko snimanje, odnosno javno izlaganje nekretnina iz 2002. godine. Ovo stoga jer tužitelj nije sudjelovao u postupku deekspropiriranja, nije sudjelovao u postupku javnog izlaganja nekretnina, dok je njegov zahtjev (prijedlog) za obnovu postupka deekspropiriranja, u kojem postupku je predmetna nekretnina vraćena tuženoj, odbačen s razloga jer je podnesen od neovlaštene osobe (u katastar upisana druga osoba), a njegov zahtjev (prijedlog) za obnovu postupka javnog izlaganja nekretnina odbačen zbog nenadležnosti. Nenadležnost Služba za upravu za prostorno uređenje, građenje, zaštitu okoline, stambeno-komunalne, geodetske, imovinsko-pravne poslove i katastar nekretnina Općine Jablanica, kao razlog za odbačaj zahtjeva (prijedloga) za obnovu postupka javnog izlaganja nekretnine, obrazlaže navodima da je javno izlaganje nekretnina provedeno od strane Komisije za izlaganje podataka o nekretninama i utvrđivanje prava na nekretninama, koja je stupanjem na snagu katastra nekretnina za područje k.o. O 16.07.2003. godine prestala postojati, a navedena služba nije pravni sljednik komisije. Iz toga bi proizilazila konačnost upravnog rješavanja po pitanju nekretnine za koju tužitelj tvrdi da je njegova (vlasništvo). Suštinski, po navedenom rezoniranju tijela uprave, upravnog suda i parničnog prvostupanjskog i drugostupanjskog suda, ne postoji postupak, tijelo ili sud za meritorno ispitivanje i odlučivanje o predmetnoj tvrdnji tužitelja.

Pobijanom odlukom, koja se temelji na zaključku da je sud u parničnom postupku vezan za konačne i pravomoćne odluke tijela uprave o kojim je odlučeno u upravnom postupku, u kojem upravnom postupku tužitelju nije omogućeno pravo na raspravljanje, tužitelju je povrijeđeno pravo na meritorno raspravljanje, odnosno meritornu odluku. U upravnom postupku zahtjevi (prijedlozi) tužitelja odbačeni su bez ulaženja tijela uprave u suštinu tužiteljevih zahtjeva (prijedloga), što je potvrđeno i sudskom odlukom u upravnom sporu kao pravilno odlučivanje, dok je pobijanom presudom sud u parničnom postupku takvo odlučivanje našao djelotvornim iscrpljivanjem prava na sudsku zaštitu tužitelja. Na ovaj način, pravo na pristup sudu tužitelja je iluzorno, bez mogućnosti da meritorno (suštinski) raspravi svoj pravni problem.

Iz navedenog slijedi očigledna važnost odgovora na postavljena pitanja za tužitelja u konkretnoj pravnoj stvari. Onemogućavanjem u pravu na meritorno raspravljenu sudsku odluku tužitelju je povrijeđeno pravo na pristup sudu kao bitnom segmentu prava na pravično suđenje iz članka 6 EKJP i članka II/3.e) Ustava BiH.

U pravcu navedenog govori brojna praksa Ustavnog suda BiH: „Pravo na pristup sudu je povrijeđeno kada sud propusti meritorno odlučiti o apelantovom građanskom pravu“, Odluka Ustavnog suda BiH, broj U-64/02 od 24. listopada 2003. godine, stavak 48, objavljena u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“ broj 8/04; “Svaka osoba koja je direktno ili indirektno povrijeđena mjerama upravnih organa ima pravo pristupa sudu pune jurisdikcije da bi se osigurala zaštita njenih ugroženih prava” Odluka Ustavnog suda BiH, broj U-25/03 od 21. siječnja 2004. godine, stavak 23, objavljena u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“ broj 40/04 (parnični postupak radi utvrđivanja prava vlasništva na tzv. vojnim stanovima) i dr.¹

Istovremeno, predmetni problem ukazuje i na važnost intervencije ovog suda radi osiguranja jedinstvene primjene prava iz članka 237 stavak 3 točka 2 Zakona o parničnom postupku, obzirom da stranke kojima s bilo kojeg razloga nije omogućeno sudjelovanje u upravnim postupcima povodom utvrđivanja stvarnih prava na nekretninama predstoji zagarantirano pravo na sudsku zaštitu putem vlasničke tužbe. Ovo je podudarno pravnom shvatanju Građanskog odjeljenja ovog suda, zauzetom na sjednici 20.12.2017. godine: „Na postupke po tužbama za utvrđivanje prava vlasništva na nekretninama koje su bile predmet izlaganja ne primjenjuju se rokovi iz članka 82 stavak (1) Zakona o premjeru i katastru nekretnina.“ Iz citiranog pravnog shvatanja ovaj sud je razvio sudsku praksu sa jasnom porukom da nitko, pa ni stranke čije su nekretnine bile predmetom javnog izlaganja, ne može biti uskraćen za pravo na podnošenje vlasničke tužbe (*rei vindicatio*), jer bi to vodilo povredi prava na imovinu članka 1 Protokola 1 EKLJP i članka II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine (vidi odluke: 49 0 P 005460 15 Rev od 21.12.2017. godine, 49 0 P 040078 19 Rev od 07.04.2021. godine i dr.).

Po dopuštanju revizije, a zbog povrede prava na meritorno raspravljanje i odluku, kao i zbog pravnog shvatanja iz pobijane presude u odnosu na iskazano shvatanje ovog suda po konkretnom pitanju, ovaj sud reviziju prihvata, te ukida pobijanu presudu, predmet vraća na

¹ Odluka broj U-24/00 od 31. kolovza 2001. godine, objavljena u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“ broj 1/02, Odluka broj U-32/02 od 24. listopada 2003. godine, st. 21. i 28, objavljena u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“ broj 6/04, Odluka broj U-28/00 od 28. studenog 2003. godine, objavljena u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“ broj 8/04

ponovno suđenje drugostupanjskom sudu, da taj sud u ponovnom postupku pravilnom primjenom prava na koju ukazuje ova presuda, po žalbenom preispitivanju činjeničnog stanja utvrđenog prvostupanjskom presudom meritorno riješi predmetni spor, o čemu će donijeti novu meritornu odluku (članak 250 stavak 2 Zakona o parničnom postupku).

O troškovima revizijskog postupka odlučiti će se konačnom odlukom, sukladno članku 397 stavak 3 Zakona o parničnom postupku.

Predsjednica vijeća
Amira Sadović. s.r